

סיכום פרק "השליח שעשה"

ביחס לחתיכה השנייה, ואולם אין היא בטלה ביחס לחתיכה הראשונה.

עוד נתברר בפרקנו כי "דברים שבלב אינם דברים", רוצה לומר, שאם אמר לו המשלח לשליח להביא מן החלון, והוא אכן הביא לו, ואילו המשלח אומר לא היה בלבי אלא מחלון אחר ולא מהחלון שהבאת, או שלא היה בלבי אלא לחפץ אחר שהיה מונח בחלון זה – אין הדבר נחשב, והמשלח הוא שמעל, שהרי נעשתה שליחותו.

עוד התברר שאם שלח בעל הבית מעות הקדש בידי חרש שוטה וקטן, אם עשו את שליחותם – אף שאין הם בכלל בני שליחות, שהרי אין הם בני דעת, כיון שנעשה רצונו של המשלח, מעל המשלח. ואם לא עשו את שליחותו – החנווני מעל (כשיוציא את המעות, שהרי המעות שהגיעו לידו עדיין של הקדש הן, שכן בעל הבית לא מעל כי לא נעשתה שליחותו, ואילו החרש שוטה וקטן אינם בני מעילה).

ואם שלח בעל הבית מעות הקדש ביד בן שליחות, ונזכר המשלח לפני שהגיע שליחו אל החנווני – השליח מעל, שהרי אין מעילה נהגת אלא בשוגג ולא במזיד, ובעל הבית שוב אינו בכלל שוגג. ואם נזכר גם השליח – החנווני מעל לכשיוציא את מעות ההקדש. והתברר עוד בפרקנו כי יש אופן בו יוכל בעל הבית שנזכר להביא לכך שלא ימעל החנווני – יחלל את המטבע בכל מקום שהיא, על מטבע או על כלי אחר.

ועוד התבררו בפרקנו פרטי שינויים ששינה השליח, באלו מהם נחשב הדבר שינוי – ומעל השליח, ובאלו אין זה בכלל שינוי – ומעל בעל הבית.

התברר בפרק זה כי אף שבכל התורה כולה נוהג הכלל שאין שליח לדבר עבירה, מכל מקום בדין המעילה חלה שליחות, והתחייב המשלח במעשה שליחו. אכן, אין המשלח מתחייב אלא כאשר השליח אמנם עשה את שליחותו, וכדרך שהורה לו המשלח. ואולם אם השליח שינה ממה שהורה לו המשלח – השליח הוא שמעל. כגון שאמר לו בעל הבית "בשר", והוא שינה ל"כבד", שאף לדעת הסוברים כי בשר וכבד נחשבים הם לדבר אחד, ונכלל הכבד ב"בשר" (כגון לענין נדרים, שהנודר מ"בשר" – אסור אף בכבד), מכל מקום הואיל והיה לו לשליח להימלך על הכבד, ולא נמלך, הרי שנטל על דעת עצמו, ולא על דעת משלחו.

עוד התברר שאף אם הוסיף השליח על הדבר שציווהו המשלח – מעל השליח בדבר שבו הוסיף, ואילו בדבר שבו התקיימה שליחותו של בעל הבית – בעל הבית מעל. וכגון שבעל הבית אמר לשליחו שיתן לאורחים בביתו חתיכה אחת לאיש, והשליח אמר להם שיטלו להם שתי חתיכות, והם עצמם נטלו שלש חתיכות – בעל הבית מתחייב במעילה על החתיכה הראשונה, שבה נעשתה שליחותו; השליח מתחייב על החתיכה השנייה, שבה הוסיף על שליחותו; והאורחים מתחייבים על החתיכה השלישית, שבה הוסיפו מדעתם.

והתברר בפרקנו שאף אם ננקוט כדעה הסבורה שהמוסיף על שליחותו של המשלח – אין הוא עוד שליח בדבר, בכל זאת בעל הבית מעל בחתיכה הראשונה, שכן מדובר באופן שבו השליח אמר לאורחים כי יטלו חתיכה אחת מדעתו שלו וחתיכה אחת מדעתו של בעל הבית. ובאופן זה אמנם בטלה השליחות